

ЕЖЕДНЕВНАЯ

Политико-экономическая и литературная газета

„МИЛЛЕТЪ“

За годъ 14 р. за 6 мѣс. 8 р. за три мѣс.  
5 р. на 1 мѣс. 1 р. 75 к.

Адресъ: г. Симферополь, Театральн. пер.  
редакц. газеты „Миллетъ“.

# ملت

— تاریخ تاسیس ۲۶ خریبان سنہ ۱۹۱۷ —

اداره محلی:

آن مسجده، تياترالتی سواقنده ۱ نومبرولی خانهده.

آبونا فيتالاری:

سندھلیکی - ۱۴، آلتی آیلغی - ۸، توج آیلغی - ۵  
روبلہ، بئر آیلغی - ۱ روبلہ ۷۵ قابیک.  
نسخی - آن مسجده ۸، دیگر بئرلر ۱۰ قابیک.  
مارقابہ، مکتوبلر قبول اولوباز. امضاسز مکتوب  
و مقالہلر باصیلار.

اداره حاجیمز جمعه و بایرام کونلریندن ماعدا هر کون  
صبح ساعت ۱۰ دان ۲ یه واقشام عدن ۷ یقادر آچیلر.

جمعه و بایرام کونلری ابرتمسیدن ماعدا هر کون چیقان سیاسی اجتماعی، اقتصادی و ادبی ملی غازندیر.

\* \* \* اداره دمن \* \* \*

سبارش ایندیکی کوزل و ظریف استانبول حرفلری و حسن خطله یازیلش سرلوحه لیلقلر  
فلشعلرک کلمهسی فوق العاده احوالدهن دولای تأخیره اوغرایغیندان غارنیمیزی شمدیلک آلدہ  
ایده بیلدیکیمز بو حرفلرله چیقارمايه مجبور اولدق. یاقین بئر زمانده مذکور حرفلرله سراوحه  
لیقلرینلرکده کلمهسی بسکله نیبور.

حسن صبری توفندی آوازوفک باش محررلیکی آلتینده چیقان "ملت" غازتہسینه دائمی  
اولراق احمد اوزہباشلی، احمد مدحت رفاتوف جمیل کرمہنجیکی و عثمان ذکی توفندیلر  
محررلیک ایدهجه کلری کبی قریم مسلمانلاری اجرا قومیتسی اعضالاریندان مؤثر قلملی بعض  
توفندیلرله عثمان نوری توفندی آقچوقراقلی قازان حقوقشاسلاریندان و مشهور محررلریندن  
نواد توفندی توقتاروف و دیگر توفندیلر و خانلارده غارنیمیزه مقالہلری یازاجاقلر.

"ملت" غازتہسینه آبونا یازیلماق استہیلر دوغری اداره خانه و مطبعہمیزه  
مراجعت ایده بیلیمجه کلری کبی، قریده موجود بونون محلی مسلمان قومیتہ، بیورو و دیگر  
تشکیللارینده دمخی غارنیمیزه آبونا یازیلما بیلرلر.

"ملت" غازتہسینه درج ایدیلمک نوزده اوغون فیاتله روسجه - تاتارجہ هر دورلو  
اعلانلر قبول اولوندی کبی، رساله، آیری خطابناملر، اعلانلر، حساب، چک دفتہرلری و  
مقبوض سندلری و دیگر سبارشلر دمخی قبول اولونوب تیزلیکله اجرا ایدیلم.

"ملت" اداره خانہسینک آدرہسی - آن مسجده، تياترالتی سواقنده ۱ نومبرولی خانهده.  
"ملت" مطبعہسینک آدرہسی - آن مسجده، دوار یانسیاقا چادهده ۵ نومبرولی خانهده.

اعلان

اون دورت - اون بدی یاشلارینده تاتارجہ او -  
نومایه یازمايه بیلن اون کهنجه قیصه بئر زمانده  
مرتبلیک صنعتی اوکرمیتیلجکندن بو خصوصه  
لرزو ایدلرک ملت مطبعہسینه مراجعت ایتمہلری  
بیلدیلم.

مطبعہ ایشلارینده بویوک وقوفی اولان عثمان توفندی  
آقچوقراقلی بو خصوصه "ملت" بار دیده  
بولونراق مرتبلر بئریشیرمک وظیفہسینی  
بویونه آلدی.

هر صنعتدان اوزاق قالش ملتیزک مدنی  
ملتیز صیراسینه کیرہ بیلیمسی ایچن هر دورلو  
صنعتہ صاریلما یی لازمدر. بالارینه مرتبلیک کیمی  
مالی و معنوی فائدهسی اولان بئر صنعت  
توکرمیتیک استہیلن بابا و آنالار "ملت" اداره  
خانہسینه مراجعت ایتمولر.

آیلان سیاسی آدیملار!...

اوزون آغیر ییللردان بئر روسیه تاریخینه  
عصم ایدن، روسیه مغترابتی سورہ کلہلن عادی  
توتک، او «قامچی سلطنتی» عنوانسی قازاتان  
أسکی چارلر حکومیتک میلیتارلرله مصارفله یوز  
بیکرلرله حقیقلملرله زاندارمالرله بیتمیز، توکمنز  
حسانلرله، هر صحیفه یاشینده کی سوزورلرله  
تاریخده بیرقدیغی قارا ایزلرله دقتله باقیلمه اولنک  
هر شیدن اول «حق» دوشمانی اولدیغی کو -  
یلور، أسکی ادارنک بویوک کلرینک بویوک کلکلری .  
ایدیقلاری حقیقلملرله، ظلملر درجہسینه اولچد  
دیکی کبی بویوک سیاسیلرینک دهالری ده ملی،  
یاسی مقدس امللری جانلاندیراجاق حققلردان  
رسیدیلرلی اوزاقلاتا بیلیملری درجہسینه تقدیر  
بولونیوردی.

بالکتر أسکی سیاسیلر، اداره مأمورلاری، زاندار -  
ر ده کیل حنی (قاصصو) زمانینک پرودهسور -  
رینک درجہ علمیلری بیلہ هر شیک بویکده  
لیکنده یاشایان علمی قارا مقصدلرله آلت ایده  
بیلیملرله تالیلمیوردی.  
روس حکومتی، روسیه تاریخیندن «حق» ی

سورمکن روسیهده کی تعیز وجدانلار ایکی بو -  
توک، مقصد، ایکی مقدس امل اطرافنده طوبلا -  
بیوردیلر.

برنجیتی بویوک روسینک روس سیاسی  
عیرنه تأثیر ایده بیلیمسینی تأمین ایچن حقوقی،  
سیاسی و اقتصادی عیرنی خیرلی اساسلی  
یوله قویه بیلیمک ایچن هر روسیهلینک  
حقه مالک اولماسی،  
ایکینجی ایدہ هر کون بئر پارچه داها  
بیکلرله قارا قانلی یوللارله واریلقلاری کومولک  
مدنیلری صولدی یوللوق، امللرینک خیاللاری بیلہ  
سیانیمک، تاریخلری مزار طاشلارینه کوجوریلک  
عزت نفسلری، شرفلری خورلاندقده خورلینلق  
استہیلن روسدان باشقه ملتیزک قاووشاق ایستہ  
دیکیلری «ملی حققلر».

ایشته ۲۷ فورالہ قادار روسیه تاریخینده بریقان  
قانلی ایزلر، لکلی صحنہلر بئر طرفدان سیا -  
سی، ملی خلقلرک کون، کوندن تاپتالاماسینه  
دایانامایانلارک عیبالاریندن دیگر طرفدان ده نه  
تاریخی، نده عیری دوشونولمیرک بونون قوتیلہ  
او ایکی بویوک املی روسیهده یاشانمایا چایشان  
عادی حکومتک قارشى دورماسیدن ایلری  
کلیوردی.

رومانوفلر تختی دوریلدیکی کوندن بئر  
هر کون، هر ساعت روسیه تاریخی او اسکی  
حکومتک مقدس سیاسی و ملی حققلری قارشلا  
دیغی یولدان اوزاقلایشور.

اوللری «دیلمز، دینز، عاداتز، تاریخمز»  
دیمن پولقلر، فینلانڈیالار، یهودیلر...  
شن وجدانلردان بویکمن مقدس سسلر قور -  
شولر، قیلچلار، قامچیلرله قارشلا نیبورکن، او  
امللر قانله دولو قیرلرده بوغولورکن، دیگر  
طرفدان ده سیاسی حریت، اقتصادی آزادلیق دیمن  
فرقلرک پروغراملارینک یاشادقلاری حر وجدانلر  
بوزلی کفنلرله تورتولورکن بو کون حکومت  
طرفندان آیلان سیاسی آدیملارله اوامللر  
جانلانیور. آرتیق او مقدس حققلرله تاپان جوانلر  
سوینیور، آرتق هر ملت، هر تاریخ امیدلننور.

آرتیق حر روسیهده مقدس امللری قارشینده  
سویمن وجدانلر، امیدلنن فکرلر، هر ملت، هر  
سیاسی فرقه بوتون امنیتله یاشانا بیلیمک دیلہ -  
کلرینک چهرچوبوسینی اولچیبور... هر بریسی  
بویکک ایده آل لرینی جانلاناچاق «حق» لری  
تمامیلرله تیزلیکله تاریخلرینه قید ایتمیزه بیلیمک ایچن  
کیجه کوندوز مقدس مقصدلری اطرافنده بوتون  
مادی، معنوی قوتلرله بئرلشور، و بئر قاوی  
سس بویککلتیور، بئر صارصلماز آدیم آتیبور.  
بئر حققه قاووشاق امیدله سوینیور... بئر مغلو  
بیته اوغراماق قورقوسله تیتیر یولور.

بو کون روسیهده سیاسی و ملی امللر اطرا  
فسنده طوبلانلارک سیاسی و ملی وجدانلری  
بوتون دیرلیکله، جانلیغیلر یاشایور... و کون کو  
ندن بوتون روسیهده ارتجاعیون ایریدیلرک سیا -  
سی حریتک تامللری قایلشدیر یلیبور، و هر ملت  
کندی تشکیللاریلر، کندی غیرتیلرله «ملی کا  
فر» لرینک فسق و فسادلرینی سوندیررک بئر  
وجدانله، بئر ایمانله بئر آدمله دوغری ایلدہ -  
ریلمیورا ایشته سیاسی و ملی حققلر اطرافنده  
بیرلشدیلرک احتیاطلی و صارصلماز سیاستلری  
روسیده بو قادار قیصه بئر زمانده حکومتہ «سیا -  
سی و ملی» حققلرله دوغری او قادار بویوک  
سیاسی آدیملر آتدیردی که اون سکرینجی عصر -  
دانمیری حریت، عدالت و مساوات دستورینی  
یاشاتماق ایستدین فرانسه و غربی اروپا بیلہ  
چوق کچیلدی.

روسیهده سیاسی، اجتماعی عیرنه بویوک  
طانلار حققه نائل اول بیلیمک ایچن غرب داها  
آز آغیر دیققلر یاشامایاچاق و اونده کی ملتیزک  
تاریخلارینده داها آز قانلی، مدھش صحنہلر  
یازیلما یاچاقلر.

ثبوت، آلیغیلہ، ییکتیلیکله، جانلیغیلہ  
آکیلان بویوک فرانسه سوسیالیست فرقهسی فرانسه  
تاریخینده سه کیز ساعتلیک ایشی کونینی کوره  
بیلیمک ایچن بیزده «قادت» دھیلنل فرانسیز  
«رادیکال» لریله آز بوغازلشایاچاق، آز عومی  
غرمولر ایش بر اقلار یاشلما یاچاق، «بریان» لورک  
قوروشولارینه داها آز قربان ویریلیمجه کمر!

غربده قادیملر روسیهده کی سیاسی، اقتصاد -  
دی حققلرینه نائل اول بیلیمک کچون داها آز طیر -  
مالشایاچاق، داها آز ژاندارمالرله قارشلاشما یا -  
چاق، اوللردان داها آز لری حسانه، تورملرده  
یادیر یلما یاچاقلر؟!  
روسیهده کی ملتاردن چوغسینک دیلدیکی  
و یاقین زمانده یاشاتاجقلرینه ایمان ایندیکیلری  
بویوک «حق» لرینه ملی حریت تاملرینه،  
مختاریتلرینه نائل اول بیلیمک ایچن یعنی او  
مقدس حقق اینکیتلرہ، فرانسه، ایٹالیا ده حکو -  
مت یاشینده بولونان قادمئلرہ تاینیدیرا بیلیمک  
ایچن هندستان، ایرلندا، فاس، طرابلس،  
عربستان... داها آز قان توکیده چک،  
داها آز اولادینی قربان ویریمه چکیر.

ج. سید احمد.

(صوکی یازین)

قریم مفتیسینک نطقی

ایون ابتدالارینده قریم مفتیسینی چلبی جهان  
توفندیکن پتروغرامده، اورادانده اوقا محکمہ

شرعیهسی نزدیک اولاجاق مدرسہلر حقینده کی  
مشاوره مجلسنه واراجاق غازتمئلرده یازیلشدی.  
۶۷ نومرالی «طورمش» ریفقیزده بو مجلس  
حقینده بئر آز معلومات ویریلوب قریم مفتیسی  
چلبی جهان توفندیکن مذکور مجلسده سولہدیکی  
نطق شو یولده خلاصه ایدیلم.

چلبی جهان توفندی دیور:  
«قریمیلار کندی محکمہ شوعیلرینی اصلاح  
بولونه ۲۵ نجی مارتده باشلادیلر، قریم خلقی  
قارا ده کیز ساحل لرینده بئر یارم آطلده بولونوب  
قالن مسلمانلردن، قریمک تاریخه بئر کوز  
کزدیرمک لازمدر، قریملارک ۱۹۰۵ سنهسده قادار  
ترتیبه قونیلش بئر مؤسسملری یوق ایدی.  
۱۹۰۵ انقلابی اونلاری اوپاندیردی. فکرلرینی  
حرکتہ کتیردی. شیدیه قادار اونلارک جمعیت،  
محکمہ شرعیه، مکتب و مدرسہلری دیبسیز بئر  
تعمل اوزرینده قورولش، ثلومده محکوم بئر  
خاسته حالینده بولونیوردی. بوندان اون ایکی  
سنه اول اولان بویوک انقلابک بیلشیرینی قریملار  
اوزاق بئر زمان آشایامادیلر. روسلار بیزی کون  
کوندن تیزدیلر، هر هانکی بئر یاپماق ایستدیکمز  
تشکیللاری اولما یاچاق بهانلر ایله قاپاتدیلر.

بن بک چوق باشقا محکوم ملتیزک روحانی  
ایشلریله طانشدم، آوروپانک دیگر مملکتلرینده  
یاشایان محکوم ملتیزک دینی ایشلرینه و طرز  
ادارملرینه اهمیت ویردم. نتیجده شونی کوردم که  
کندی تکی آستسینده یاشایان محکوم ملتیزه تک  
مساعده کار بولونان حکومت تورکیه حکومیتدر.  
تورکلر، کندی مملکتلرینده یاشایان ثمرمندی،  
روم ملتیزنک - پاتریارخالرینه - دینی ایشلرینی  
اجراده او قادار واسع بئر حقوق ویرمشلر که  
بونلر قادار حقیقی بئر حریتہ مالک بئر ملت  
داها آوروپاده واردر دینلہ یالاندر. حتی بو  
محکوم ملتیزک دینی ادارملری تورکلرک دینی  
ادارملریندن داها مکملر بنا علیہ بو خورستان  
ملتیز تورکیده راحت، راحت یاشادیلر و  
یاشایورلر...

بن بویوک قریم اداره روحانیهسینک یاشینده  
بولونیورم. قریم شه جزیرهسینک بوتون دینی  
ایشلرینک رئیسیم. لاکین بو مهم اولدیغی قادار  
بویوک ایشک یاشینده بن طوغریدان طوغری کلوب  
یولشمدم. کوندیم اولمایدیم بئر زمانده ملت  
بغنی مفتی صایلامش.

و بن حرب خطندان اودسایه کیدمکن  
تلفرافله بنی بچاغیردیلم. ۵ نجی آپریلده بن  
قریمه کلوب قریمک ضیالی و علماسیلہ هم ملت  
اطرافیندان انتخاب ایدیلمن اجرا قومیتسینه کو -  
روشم، سولہشدم، آکلاشدم. مفتیلک کیمی بویوک  
، مسئولیتلی بئر وظیفینی اوزریمه بویکلمهدهن  
اول اونلارک باکا بئر «ماشینا» ویرمهلرینی  
رجا ایدم. و آنچاق بو نمان مفتیلکی قبول ایده  
بیلیمه کیمی سولہشدم.

بو «ماشینا» محکمہ شرعیه ایچون ضروری  
اولان متعدد تشکیللار ایدیلمک محکمہ شرعیدهن  
بکدهیلن ایشلر آنچاق بو تشکیلاتسایسینده ممکن  
اولا بیلیمه کیمی بیان ایدم. مثلا مالیه ایشلری  
معارف مسئلہسینک دینی، دنیوی قیملاری، دعوا  
و محله تشکیلاتی، استاتیسقیقه قومسیاسی، سوزک



تاتار ملتینه، حتی روسیہ مسلمانلارینک هر  
فریینه حیات مدینهدن حصصیاب اولای بیلیمک ایچون  
غربک علوم و فنونینی، شرقک اسلام مدنیتی  
یاقیندان اوکره نیک هوا قادار الزم در. زیرا ما  
ضیده کی او، اوزون قارا فلاکتلر، مدھش مطار  
بھلو شرق ایله غرب مدنیتینک بیر مصادمہ اجتماع  
عید و اقتصادیسینی ایندیلر. حال حاضرده کوپو  
رفن قوپوقان دربارلی، غرب سرمایہ سینی واپور  
واپور شرقه نقل ایدہ بیلیمک ایچون صنعی بیر  
صورتده احداث ایندیلن قہمیزی دالغالار  
استقبالده بو فصیح لوحہ لری سیلہ بیلیمک شرفی  
بو شرقلی، فقط آغیر وظیفہ غرب ایله شرقی  
طانیان اولنلرک هر ایکسینده سوغو و هر ایکسینده  
عین صورتده احترام ایدہ بیلن ملت لره عائددر  
بو خصوصده اک زیادہ چالشماق، ایشہ بوتون  
جدیتیلہ، عظمتیلہ اهمیت ویرمک بیز تاتارلرک  
روسیہ مسلمانلارینک وظیفہ سی در. چونکی شرق



## تصحیح

۴ نومبر وای و ملت « کیمبرنجی صحیفه سینک ۲ نجی ستوننده آشاندان بوقاری ۷ نجی سطرک باشنده کی ۱۹۰۶ رقبازی ۱۹۰۲ دیسه اوقونما لیدر.

بینه او صحیفه ک ۴ نجی ستوننده یوقا. ریدان آشانی ۲۷ نجی سطرده « آبدینی » کلمه ده « آبدینی » اولاجاقر.

## داخلی خبرلر

موسقوا شهر انتخابلاری.

موسقوا شهر اداره سینه اولمش صابالولاره اکثریتی انقلابجی سوسیالیستلر قازانشلارد.

شوبله کی : انقلابجی سوسیالیستلر - دومایه ۱۱۶، قادتله ۲۴ - خلق سوسیالیستلری - ۲۴، مدنه ویکلی، «بوند» «اوترو» نام سوسیالیستلر بلوقی - ۲۴، بولشویکلر ایسه ۲۲ غلاسی کجیرمشلرد.

بوصورتله ۲۰۰ غلاسیدن ۱۶۶ سی صول فرقلره منسوب اولوب آنجاق ۱۲۴ قاده تدر.

روسیدن بوره کی مقامده اولان قوجا موسقوا شهرینده قاده تدرک بو درجه مغلوب اولمالاری کفندیلری ایچین بک بویوک بیر ضربدر، که بونک آجیسینی قاده تدردهن صورمالدر.

موسقوا شهر اداره سینه اولان انتخابلارک دوغری اولدیغینی صابالوجیلار قومیسایی تصدیق ایلدملر.

شهر غالوالیغینک لغوی حقنده

پرویه کت.

موسقوا دوما سینه اکثریتی تشکیل ایدن انقلابجی سوسیالیستلر موسقوا شهر غالوالیغینک لغوی حقنده بیر پرویه کت ترتیب ایتدیلر. بو پرویه کت کور غالوا وظیفه سینی دوما طرفندان انتخاب ایدیلن خصوصی بیر قومیه اجرا ایتدیلر.

دیگر فرقلر مذکور پرویه کت مخالفت ایدیورلر.

## موسقوا ضریخانه

مالیه نظارتی یاقشارده موسقوا یاننده آقچه

ایله غربک چاریشاسیندان بو ایکی مدنیت عالیمین مبارزه سینهن بو آنه قادیلک زیاده مغلوب اول کلمه، آنک زیاده ازیلن، عصرلره فلاکتلر ایچینه یاشایان ملتله ردهن اک پریشانی بیز تاتار لر بولونبورز.

ثووت، بیز بو ایکی مدنیتک هر ایکسینه ده الله ایدینه مجبورز. هر ایکسینه ایکی الیزله، قلزله روحزله صاریلمه حیات بیزی اجبار ایدیور. فقط ناصل و نه صورتله؟ معلومدرکه بویله تشلرده اتخاد ایدیل کلمن ایکی اصول واردر :

## ۱ - بیطدان مرکبه دوغری حرکت

۲ - مرکبدن باشلاوب بیطه دوغری کیمک اصولی فر. شیمدی، مسئله یالکز بیر شخصک تعلیم و تربیه سی اولمش اولسه ایش بک قولای ایدی. اونی تر حال ابتدائی مکتبه قید ایتدیری ویردی. بوقه البته دارالفنون ده کیل - و علوم عربیه و شرقیه دن لازم اولان معلومات ابتدایی مذکور طلبیه ابتدائی مکتبه ده هر ایکسینه ده برابر تدریس ایتک ممکن اولوردی. نته کم یکریمی بخش سندهنری بیرچوق شخصی تشلر و بیر طاقم جعبت خریه مؤسسلری بو اصولی تعقیب ایتدیلر یول آجیلر بویوک مو فغیتلر احراز ایتدیلر. ایکی طرفلی ابتدائی عالی معلوماتینی حائر یوزلرجه طلبه احضار ایتدیلر.

لاکن مسئله بیر فردک یاخود بیر محله جا عینک حتی یاکمز بیر قضانک، بیر قریمک ایشی اولوب بک طوبدان بوتون روسیه مسلمانلارینک قوجه بیر تاتار ملتینک معارف

کیمک ایچین بر ضریخانه شعبه سی آچایا قرار ویرمشر. ضریخانه ( قوچوغین ) ک باقر زاء وودینه آچیلماقادر.

## دهموراتلر ایچون سارایلار

عمله ده بوتالار شوراسینک اجرا قومیتتی موسقوا سارایلارینی کوزدن کچیرمک و ساری بتالارینه صناعی و فرقه تشکیلاتلارینی یولشدیر. مملک خصوصنده مذاکرده بولونماق ایچین آیری بر قومیسیا ابرمشر.

## نیغولی رومانوف و حریت استقراضی

نیغولی رومانوف کندیسی و عائله سی تال مندان غراف به کدنورف واسطه سینه حکومت مو. قته، حریت استقراضینه یازیلماق ایستدیکینی بیلدیرمشر.

بونکله برابر نیغولی رومانوف، حریت استقراضینک مقداری اونک و عائله سینک خزینه دن پارا آلوب آلباچاقلارینه باغلی اولدیغینی بیلدیرمشر.

نیغولیک بیلدیردیکنه کوره اونک کندی سرمایسی ۹۰۸ بیک سابق ایپراتورینچنک ایسه بر میلیون روبلدهن فضل ایش.

سابق ولیعهد بروجوق میلیون، اولغا نیغولا بفتا ۲ میلیون زیاده، تاتیانا و ماریا نیغولا بفتالر ایسه ایکشر میلیون روبلده مالک ایشلر.

۳ - صوک آلبان خبره کوره سابق چار و عائله سی پتروغراد دولت بانقاسی واسطه سینه یاریم میلیون روبللیک حریت استقراضی آلبان آرزوسینه اولدیغینی عرض ایتمشر.

## قورولتای مجلسینه صابالولاره

## دائر

پتروغراددان بیلدیردیکنه کوره قورولتای مجلسینه قانون حاضرلایجی مجلس مشاوره بوتون شمالی قافقاسی بر صابالو دائره سینه قوشمایا قرار ویرمشر. تورکستانی سمرقند، سمره چینسک، فرغانه و سیردری صابالو دائرلرینه بولمک تکلیفی قبول ایدیلر. قورولتای مجلسینه صابالولاره دائر لایحه حاضرلماق ایچین بر قومیسیا آیریلما قرار ویریلر.

مسئله سی اولدیغیندان ایته باشقادورلو نظر ایتمک اقتضا ایدیور.

یناه علیه بوکون عموم روسیه مسلمانلاری معارف خصوصنده توبدان متحدا تشب ایدجکلری زمان اتخاد ایدجکلری اصول بیطدان مرکبمی؟ بوقه مرکبدمی بیطه دوغرو حرکت ایتک موافق مصلحتدر؟.. بو ماده نک حللی نظریا. تجیلرک دیندن آلفرک دؤغردان دوغریه لسان حیاته ترک ایدیور. بو سوآله جواب تاتار حیات علمیه سک بالذات کندیسی ویرسین..

حیات اجتماعیه مزه شوبله آقافی بیز باقشله باقارمک بو کون روسیه مسلمانلاری ایچین بیز آن ده هر ایکی طریق ایلده کیمک اجاب ایدیور. حیاتده، بوتون روسیه مسلمانلاری کرک حیات اجتماعیه لرده و کرک بالخاصه معارف ایشلرینه مسئله یی محلی و عمومی صورته ایکی قسمه تغریق ایتشلردر. بونک بویله اولماسی ده بک طبیعی در زیرا ابتدائی و تالی مکتبلرینک نیلیری تعیین ایتک، پروگراماسینی تنظیم و بوجیه سی ترتیب ایلک جهتلرینه هر یرده بیز چوق تفرعانه، محلی خصوصیتلره، تخالفلره معروض قالدیغیندان بویله مسائل منفرعیی آنجق محلی و خصوصی ادارلر موفقیته حل و فصل اید بیلرلر قریم، قافقاس، اورنبورگ قطلری ده کندی معارف ایشلرینی منفرد مستقل بر صورته اجرایه وضع ایتدکلری زمان دمخی بیطدن مرکبه دوغری حرکت ایدرک اولماکا. تب ابتدایه تأسیسی صوکره تالی و عالی مدرسه لر تشکیلده باشلامشلرد.

( ایلروسوی وار )

## روسیه و فنلاندیا

مالیه نظارتی ایله فنلاندیا سبنا توسی وکیل. لری فنلاندیادان لیفلاندیایه آشلیق و سائر ارزاق کتیرلمه سی خصوصنده حکومت طرفندان تصدیق اولونان قانون خصوصنده اورلاشمشرلر.

۳۳ - هیلنسغورس - ایسین ۲۸ ده محلی انقلابیلار تشکیلاتیلر فنلاندیا ملت مجلسی وکیل لرینک متحد پریزیدیوم. مجلس مشاوره سینه باشدا پتروغراد وکیل چده شیده اولدیغی حالده مهم بر مسئله مشاوره اولوندی. مناقشه بک جدی بر طرزده دوام ایتدی. فنلاندیالار طر- فندان فنلاندیا، حکومت موقتیه نک تصرفی او- زه رینه فنلاندیاده موقراتیق تشکیلاتلارینک قونترول لیک ایتیمه سی شرطیلر روسیه آقچه ویرمیه حال- ضرر. تکلیفنده بولونیلر. بو تکلیفه بر آغز- دان رد جوابی ویریلدی. اوج ساعتلیک مناقشه دان صوکره فنلاندیا استقراضی عمومی دولت ایشی اولدیغیندان فنلاندیا ملت مجلسی ایله حکومت موقتیه نک مجلس مشاوره سی نک رضاللا- ریله حل اولونماقادر قراری قبول ایدیلر. و از بر وقت ایچینه نه روسیه نده فنلاندیا دموقراسیاسینه ضرر ویرمیه بک بر طرزده بو مسئله حل ایدیلدی.

## روسیه آفریقا امتیازاتی

استوقهولم - روسیه حکومتنک آفریقایه اورالده، سبیریاده قافقازده و ساحلینده موقت طبیعی خزینه لرینده استفاده ایچین بیز چوق امتیازلر تکلیف ایتدیکنه دائر « آسوسیاتند پرمس » پتروغراد مخاری طرفندان نیورقدان ویریلن تلغرافلرک اوج غازه لرینده کوریلد. سی اوزرینه لیسبرال غازه لردهن « داغنس نیبتر » غازه سی یازیور : « هر نه قادیلر، روسیه آفریقا نفوذینک بویجه کینی کوندن کونه بکلرور ایسکده بو خبر هر دورلی انتظارک فوقنده اولدیغیندان بزی زیاده سینه شاشیریور. استقراض مقابلینه تأمینات اولماق اوزره روسیه نک آفریقایه ویردیک بو کیسی امتیازات آفریقا مالیه سینک روسیه کدینه بک بویوک بیز نفوس قازا. نهاسی نتیجه سینی ویرمیه کدر. بو مسئله اک زیاده سیاسی بر اهمیت قائل اولان نقطه آفریقا لارده ساحلینده دمخی امتیازات تکلیف اولونما- سیدر. بو کیفیت آفریقا ایله ژاپونانک آراسینی داما زیاده آجاقادر. روسیه حکومتنک آفریقایه واقع اولان بو تکلیفی روسیه نک، بیز طرفدان کندیسی صیقاقد اولان ژاپون نفوذیه قاز- شلیق اولماق اوزره بیز آفریقا نفوذی تشکیلده چالشیغینی کوستیریور.

## محاربه

پتروغراد - ۲۸ ایسین باش قومانداتلیق ارکان حرب دائره سندن

« دولین » جهتلرینه کله رال ( قوریلوف ) ک اداره سنده بولونان عسکریمز شمال غربیه طوغری چکیلر کده اولان دوشمان عسکرینی تعقیجا تده دوام ایتمشر.

کوندوز ساعت ۱۲ اراده لرینده ( چرومیسوف ) ک ادوا سینه بولونان عسکریمز « غلیچ » شهرینی اشغال ایتدیکدن صوکره ایلری قطعاتینی « دنستر » نهرینک صوک ساحلینه چیقارمشر. نهرک صول ساحلینه چیقان عسکریمز آشامه قادیلر « لومیتسا » نهرینه ایلرلشمش و « لومیتسا - دوبرولایین » منجلا رینه وقوعه کلمن قیصه بیز محاربدهن صو کره ایلری قطعاتی نهرک صول ساحلینه کچرک « بلودنیککی » و « بایس » قریلرینی اشغال ایتمشر. بوغورودجانی زولوتوین خطندان ایله ریلیم عسکریمز پاسهچ - اسوفا - قوسماچ، خطینی بولمشر. بو محاربده دوشاندان ۲۰ قادیلر طوب و ۲۰۰ نفر اسیر ایتمشر.

سائر خطلارده ر بالخاصه زولوجف جهتلده رینه شدتلی طوب محاربدهن وقوعه کلمه کدر. رومین و قافقاز خطلارینده تبدلات یوقدر.

بالطیق ده کیزینده ایسین ۲۶ ده دوشمان آفری بلانلاری بولونکی آرمسبورگ و ریستفول اوزر- لرینه اوج دفعه کله رک باتاریالار، ریختیم و سا ئر مهم محاربده ۲۰ قادیلر بومبا برایشلردر. بومبا لر بر ایلان یئرلره اصابت ایتمه دکلریندن ضرر و زیان وقوعه کلمه مشدر ایسین ۲۵ ده بیز دوشمان تسبیاتی آلا دینک جنوب غربی جهتلریندن او چوب کیتمشر.

پتروغراد - ۲۹ ایسین باش قوماندانلیق ارکان حرب دائره سندن

ایسین ۲۸ ده دنستر و لومیتسا نهرلری اوزرینه کی حرکات حربیه دوام ایتدی. شدتلی قانلی بیز محاربیدن صوکره عسکریمز دوشمانی قالوشچا شهریندن چیقاراق مذکور شهری اشغال ایتمشر. بوغورودچانک غرینه دوشمان موقعک وضعیت جغرافیاه سندان استفاده ایله تجاوزیمزی طور دیری سائر خطلارده تبدلات یوقدر.

قافقاز و رومین خطلارینده دخی تبدلات یوقدر پتروغراد - ۲۷ ایسین اجرا ایدیلن تخمین حسابیه کوره یا ککر غلیچ طرفمزدن ضبط ایدیلن طولارک مقداری همان همان ۲۰۰ یاقین ایش غربی اروپا صحه سنده

پاریس - ۲۷ ایسین رسماً بیلدیریلیور. دون « کن » نهری خطینک مختلف نقطه- لارینده دوشمان بلناریلارینک آتشی مهم درجده شدتلندی. « آیل » ک جنوب شرقی جهتلرینده دوشمانک بیزم ترانشیلر اوزرینه اجرا ایتدیکلری هجوملر طرفمزدان دفع ایدیلر. « ساچیهار ک » شمالده اولدقچه شدتلی طوب محاربدهن وقوعه کیور. « ۲۰۴ » نهیمی حواله سینه و « دوفر » ده دوشمان باتاریالاری اولکی کیسی شدتلی صورته اجرای فعالیت ایتمه کدر. « بلیری » نک شمالده دوشمان شدتلی بیز هجوم اجراسینه خندلریمزک بیز قسمی اشغال ایتشلر سنده طرفمزدان اجرا ایدیلن عکسی هجومی ایله اورادان چیقاریلماشلردر. سائر خطلارده مهم بیز شی وقوعه کلمه دی. صو آلتی محاربسی

استوقهولم - آلمان بحریه نظارتینک رسمی اعلاناننده آلمان صو آلتی قایمقلاری طرفندان باطیریلان تجارت واپورلارینک عموم عده دی بیز میلیون طوندان فضل اولدیغی بیان اولونماقدهر.

## محاربه اطفانده

روس و آلمان سوسیالیستلری و کیلرینک کوروشمه لری.

استوقهولم - بوراده کی روس و کیلرینک آلمان سوسیال دموقراتلاری و مستقل آلمان سو- سیال دموقرات فرقه سی و آستریا سوسیال - دموقراتلاری و کیلرینه اولان مذاکرلرینده آلمان مستقل سوسیال دموقرات فرقه سینک ایسین ۱۲ ده عسکر و عمله مبعوثلاری صووه تی طرفندان نشر اولونان خطانامه یی تقدیر ایتدیکلری و عمومی قونعهرسیایه اشتراک ایتیمه راضی اولدقلاری آکلا- شیلر. « بفرن » قومیسایی ایلده مذاکره لر وقوعه کلمشر. بو مذاکره لر غایت دوستانه بیز صورته جریان ایتدیکندن قونعهرسیاسنک کندی مقصدینه موفق اولاجاغی صوک درجه امیدلر بیز قاج کوندن و کیلرک اکثریسی لوندون، پاریس و حتی رومیه دمخی کیده جه کلدرد.

## خرستیانیاده زابستوفقلر

استوقهولم - خرستیانیاده واپور انشا اولونان زاوودلارده کی ایشچیلر ترک اشغال ( زاپوستوفا ) اعلان ایتشلر ریختیمده، ایسکله ده چالیشان ایشچیلر دمخی کیدیلرینک بو قراره قوشولدقلارینی بیلد- یرمشرلر.

عمده لک ایسه کله ری ایسین ۱۱ قادیلر قبول اولونماسه ایسکله و ریختیمه کی بوتون ایشچی لرینی بر قافقازلردر.

محرری: ح. صبری آوازوف. ناشری: قریم مسلمانلاری اجرا قومیتیه سی



☆ ☆ حریت استقراضی ☆ ☆

حریت استقراضنك اساسلاری:

استقر اضی سملتمی.

سملتم رك صاتلو فماتلم ى .

زايوم آليركن سنوي ۵۰۰ اوچوت ايله آلان ۵ فاضلى قيصه مدتلى بورج كاغذلىرىنى ويىمك مەكىندى. يوقارىدە كوستىرىلدىكى كېي زايوم بىلىتلىرىنى ويىمىن بارادان باشقا سىز ۱۹۱۷ سنسى مارت اون آلتىدان آفچىسى كىرىدىكى كونه قادار ايشلىتىن فاضلىرى ۵۰۰ كىمىر، مثلا: يوز روبلەك سىر بىلىت ايجون يازىلدىغىنك اىلك كونه - آپرەل آلتىدە ( ۲۸ ) كاسىك ويىمىدىكىمىز .

بوئىلىككە اگر يوز روبللك سىر بىلىت آقراق پاراسىنى آپرمل ۶ دە وىرمەككە سىز ھېسى ۸۵ روبلە ۲۸ كاپك وىرمەككەز .  
 بو فائىزال سىزە دولدىرىلوب وىرىلەككەز . شوبلەكە : سىز ۱۹۱۷ سەھسى مارت اون آلتى دان ۱۹۱۷ سەھسى سەنتاير اون آلتى دە قادار اولان يارم سەھ سەھلىك كليرى  
 آلاچىككەز . بوئىلەككە وىرىلەن بورچ ياكىز موقت مصارف حساب اولنور .

☆ ☆ زایوم بیلتلرینک کتیر دیکو کلسر ☆ ☆

۱ بوتون بیلکلىرى سىندە يۈزدەش روبلدىن كىيىر كىيىمورلر، بويله اكله . ۵۰ روبله فياتنىدە اولان بىر بىلت سىندە ۲ روبله ۵۰ كاڭا، ۱۰۰ روبلدىك ۵ روبله، ۵۰۰ روبلدىك ۱۰۰ روبلدىك ۵۰ روبله الخ كىيىم.

بو کلیئر، سنده ایکی دهقان ویریلجکدر. یاری هر سنهک مارت اون آلتینده، دیگر یاری سنهکابر اون آلتی سنده ویریلجکدر. ایکی یارم سنهک کلیئر ۱۹۱۷ سنهک  
اون آلتی سنهکابرده ویریلجکدر. زایوم بیلنلردن کلن کلرلردن هیچ بر وقت باقماق سربلرلر کلن کلرلردن نان ویرکولر آلمانا حاقدر.

☆ ☆ زایوم بیلترینک صاتون آلماسی. ☆ ☆

بو زایوم بیلتلری " ۵۴ " سنده چیقاریلوب سندده بر دفعه چیقارلانی ( تیراز ) کشیدولر ایله ( ۴۹ ) سنده ظرفنده عمومی فیات اوزرینه اودونیلیر . ۱۹۲۷ سنهسی مارت اون آلتی سینه قادار ( تیراز ) کشیده اتریریلماق، تحویل دیون یاخود صاتون آلتماق کیمی هیچ بیر طریقله وقتندن اول اودونیلیر.

زايوم بيلتيرينك ( تيرازلاري ) كشيدهسى ۱۹۴۲ سنمىنىڭ دەكابرىندىن باشلاپ چىقارغۇچىلار، تيرازلار، بىلتىرى / بورج كاغلار / چىقارغۇچىلار قوبۇل مۇھىتى كەڭ فائىزدا، باشقا ۴۲ روبلە اللى شىر كاپك يىرىنە اللى شىر روبلە آلاچاقىرلار.

فایمپتالک قیمتلی کاغذلار [ زایوم بیلتلیری ] اوزرینده یاتدیغی بوتون مدت ظرفنده کی کلیردر.

ایوم بیلتی نه قادار ایرته اوده نیسه ار درجه فائیدلی و فائضلاردان ده باشقا یوقا ریسه کوسترین کلیئرلریده او درجه تفر آلیر.

ويلايكلا زايوم بيميلدورنك اوده نيله سنى نظر اعتباره آلاچاق اولور ساق بونلرك حقيقى كليرلى ۶ فائضدان اكسين اولمايا قادير.

استقر اض بيلتينك النماسي .

اگر سینه یازدلیغکیز زایوم بیلکترینک بو کون آقچهسنی ویرمک ایستیهیرسه دکر هیمینی ایلک یازدلیغکیز کونی ویرمک لازمد.

يازىلدىقلىرى زايوم بىيىلىرىنىڭ آقچىلىرىنى بىردىن بىر مەنلەر ياخود ئادىمىنى بىر قاچ آيلارە اوزاتماق ايسە مەنلەر يازىلدىقىدە دولت ئاتىقاسى مۇسسەلەرىندە اوراق بۇرج جەمىيەتلىرىدە قازانچىسىتورالار دە بىيىلىرىنى رەن بىراقراق اونلاردان سۈنى  $5^0 4^0 0$  فائىلىدە بىيىلىرىنىڭ  $75^0 0$  قىيىتىندە بۇرج آقراق ياواش بو بۇرجلارى اودەيە بىيىلىرىدە بو صورىلدە يازىلماق الوېرىشلىدىر چۈنكى رەن بىراققان زايوم بىيىلىرىنىڭ فائىلىرى تامىلىدە يازىلان ادامك فائىلىدە كەسىمور.

آلان بورج ایچون دیریلن فاضلاریسه یالکر بورجک اوده نیلیوب قالان قسقی ایچون حسابلا نیور. اذ کوچوک قیمته اولان (۵۰) الی روبله زایوم بیلتینه بردن قیرق ایکی روبله الی قابک ویرمیه نلر مالیه نظاری زایوم بیله تلی آلتاق ایچون سنوی ۵<sup>3</sup>۰<sup>4</sup>۰ کبی یک مساعده کلراند بر فاضله موقت اولراق (۳۷) اوتوزیدی روبله (۵۰) الی کلک بورجه ویرسیور. یالکر زایوم بیلتی ایچون بش روبله و آلان بورج ایچونده بر روبله فاضل ویرلمسی مطلوبدر. اون بش آی ظریفنده (۳۷) روبله (۵۰) کلک بورجی توپلا یوب خزینده اولان بورجی ویرمیک ایچون هر آی (۲) روبله الی کلک تدرماق کافدر.

وطني دلائل! ذاتاً اون ميلارده ياقين بورجى اولان روسيه، بويوك جهان محاربه سنك هر كون آرتان بويوك مصرفلريله بير قات داها بورجاندی... و بو كون حكومت بورجى همان يتمش ميلارده چيغدى. حكومت مصرفلرى آرتدجه كون كوندن كاغد پاره كيسيلكمده دوام ايدييور، چيغاريلان كاغلار آرتدجه پارنك قيمتى ده، اعتباريده او قادار آجاليور و ايشانك قيمتى ده او قادار بوسكيليور. عجباً هر آي ايكي ميليارد مصرفى آرتان روسييده بو كونكى او بش ميليارد كاغد پاره كوندن كونته چوقلاشيره ياقين زمانده اونك قيمتى نه اولاجاقدى !!!

فرانسه ( ۱۷۹۰ ) ده درت يوز ميليون فرائلق كسيلن بر ييل صوك بر ميلياردايك يوز ميليون چيقارلان ۱۷۹۵ سنسینده فرق بش ميليارد فرانسی كچن كاغد پارنك ۱۷۹۱ ده يوزده اون درجه فياتي آجالماسي و ۱۷۹۶ ده ايسه يوزده يتمش سكر درجه فياتنك توشمش و ۱۷۹۵ ده ايسه اونلرلا بير شي آينماز اولدى. عجبنا بو آمرقانك، تور كيهنك، بيزم روسيهنك ياشاييب كچيرديكي بويوك فلاكتلر بيزي داهدا قاتيلقله، داهدا عذابله قاشلاما باقلمى؟

ایستاده بزرگ روسیه یک کچیر هجکی او بویوک فلاکتده هر کس قادر ضرر کوره جکندن بلکه پاره مزی صاعلام اساسلره بولشیدیرم دیکزدن هر کسدن زیاده پاره چورونه جکندن بو کون روسیه یک باشند اوآغیر بحرانی کثیر ممدیه هر کسدن زیاده غیرت ایتیمیه کندی فایدهر بزی زولور. بوکا ندایله موفق اولناجا؟.. اولسا اولسا حریت استقراضنی آقراق وبو صورتله کاغد وریای حکومت خرنه سینه چکدرک، قیمتسر پاریسی آرتلرک موفق اولنا بیلده جکدر. ایستنه ندن بو کون روسیه اللرنده پاره بولنان هر کس زایوم صاریلور، وایستنه ندن بویوک سرمایه دارلار پارا لرنی زایومد بیغورلر؟ اگر ملت بوتون وار لعلیده بو خصوصده حکومتد یاریم ایتسه بیلش اولام که حکومت او بویوک پارا طوفانی یاشاتماق چون استقراضنی مجبوری اید جکدر. یا خودده حکومت حصی ملکلرن زایوم عقدینه مجبوریت دونا جقدر که بوندان ده روسیه لیلر کاردان زیاده ضرر کوره جکدر، چونکه او، بویوک طیش بور جلیله بزم ملکتیزدن .. پراسدنت " فائض اولرک قازاندیغیز بر چوق پاره لری باشقا خلقله بوللا تاجیز ...

طیشاری اولین بورجهزك فائضه اولكى بودجهزك به تشديدكى دوشونولورسه بو يوله قولايقله كيديله ميدكلن آكلاليلير. حریت استقراضك جنكى اوزاتماي سبب اولماغه كنجيد، حنك فلاكتندن روسيه قورتيلمايور، ياخوده داها طوعرسي قورتولمايور ديه عجبيا بويوك، مدھش ياره طوفانك باتشماسنه چالشماسي لازم كلور؟..

ماتملى جنك ميليوئالارلار روسيه اولادىنى كومىدىيە خەلق لىندەكى پارەلەرى ارىتەرك برچوق كوز باشلارى توكلەمسەندەمى سىب اولون؟ بوندان كىچىك بوپوك صىقىنىتلىرى عىبا زەمكىنلەر فاداردە قىغىرلر چكىمەحكى؟.. عىبا روسيەدە بارەدە كىچىك بوپوك فلاكتىك نىچەسى اولورق داها قورقولى اچلق و اونانده طوغاچق شەتلى قارىشيققلاردان هر كىس نەزىلمەحكى؟

كرك عموميتله روسييه و او اراده كندى ملتزه فائده كله چيچون و تاتارك حكومتباردم خصوصنده ياپديغي ايشلرينك كورونده بيلمس ايجون وقف ادارسى حكومت موقته دان تاتارلاره استغراض بيلتلى صانيد آانس اوللوق، يعنى حكومتك امنيت و اعتبارله و بيلمك شرطيله الى بيك روبله حريت استغراض بيلدي استدى. و حكومت موقته دنك مساعدسيه

ملنداشلار! بيوك فورطنلار ارهسند چالقانيوز! اوياتيڭ داورانالم.. صاعلام اساسلار صاريلالم .  
واقتلار ادارمس، ريس، حعفر سيد احمد

واقفان ادارہ سی رئیس: جعفر سید احمد